

Előfizetési feltételek:

Belföldre, Jugoszláviába, Lengyelországba és Ausztriába	
Egy évre	50 Ké
Hat hónapra	25 Ké
Három hónapra	13 Ké
Magyarország-Franciaország	63 Ké
Egyéb külföldre	75 Ké
Egyes szám ára	1 Ké

TELEFON 88

TELEFON 98

BARS

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

N. v. p. ried. p. a. t. v. Bratislava

Číslo 26448/III. a 1925

Felnevő pentahvatal: LEVICE

HIRDETÉSEK:

centiméterenként — fillér.
Nyitltéri közlemények garmond soronként — fillér.

Gyakori hirdetők és a veendő összekötöttségben levő hirdetői iratok árcedélyben részesülnek.

A közlések a szerkesztőséghez békéredők
Kéziratok vissza nem adandók
Alapította: HOLLÓ SÁNDOR

Megjelenik:
MINDEN VASÁRNAP REGGEL
Szerkesztésért felelős: A LAP KIADÓJA

A hirdetőket, előfizetőket a reklám-
címkét a kiadói hivatalba kérjük utasítani.
A lap kiadója: NYITRAI ÉS TÁRSA

A kolduskérdés.

Már évek óta hallani hangokat a kolduskérdés rendezéséről. A Bars is több alkalommal állást foglalt mellette. Most ismét a közönség köréből fordultak hozzánk annak érdekében, hogy propagáljuk ezt az ügyet, mert a koldulással kapcsolatos állapotok hovatovább már tűrhetetlenek Léván. Szlovenszko városai sorban napirendre tűzték ezt az ügyet, így egyszer már Lévának is rendezni kell a koldusproblémát, belevéve a házalás ürügye alatt végzett koldulást is.

A jelenlegi állapot az, hogy a koldusok raja, főként a hivatalos koldulási napon: pénteken valóságilag elpeli a várost. A koldusoknak háromnegyed része a falvakból özönlik be a városba, felzavarja a lakásokat, betolakodik mindenhová, megzavarja kereskedők, iradók munkáját. Természetesen a koldusok világában is erőteljesen dúl a gazdasági harc és az erősebb itt is elnyomja a gyöngébbet. Az erősebbeknek a faluról bevándorló cigányok mutatkoznak, a gyöngébbek pedig a gazdasági krízis által letört igazi lévai aggyasztánok, a súlyos idők szerencsétlen áldozatai, akik tisztességben és a társadalomra hasznos munkában öregedtek meg és minden sajnálatot megérdemelnék.

A kolduskérdés rendezését legelőteljesebben a kereskedők sürgetik. Ennek pedig több oka van. Egyes kereskedők szinte röstellik azt a pár fillért annak a kéregetőknek a markába csusztatni, aki pár év előtt még egyike volt jó vevőiknek, mások pedig türelmetlenül tartják az állandó moleztálást. De vannak akik szociális és emberi szempontokra hivatkoznak és azt mondják, hogy a koldulás méltatlan az emberhez. Mind a három állítás igazságát elfogadhatjuk és megállapíthatjuk, hogy akik ennek a kérdésnek a megoldását sürgetik, nem a koldusokra fordított összeg egy részének a megtakarítására gondolnak, a mai rendszeretlen rendszer megszüntetésével, mert bizonyos összeget mindenki befizető megajánlani a koldusok támogatására, csupán a jelenlegi koldusvárosi zavartó jelenségeit szeretnék megszüntetni.

Mi a koldusprobléma megfelelő rendezését nem tartjuk olyan súlyos feladatnak, amilyennek azt a pesztizmisták látják és meglehetne oldani olyan módon, hogy egyetlen

A cseh-szlovákiai magyarság kulturális helyzete

Irtta: VÁJLOK SÁNDOR

(2)

Irodalmi életünkbe kezdetben elég nagy energia kapcsolódott be. A rendezetlenségben sűrűn születtek az irodalmi életet rendezni, előbb megteremteni akaró szándékok. Elsősorban folyóiratok, amelyek már címükkel is jellemzők akarták nem-mindennapi munkát. P. Reményi Tűz, Tavasz, Képevilág, Este, Hajnal, Új Élet, Új Társaság, Új Munka, Új szó, Új, Képes Hat. Eddig már 14-et soroltunk fel, pedig még nem említettük a Mátyusföldi Lapokat és a Prágai Magyar Hírnap irodalmi mellékletét. Néhány lapocskát ki is hagytunk.

A közel 20 lapból ma már egy sem létezik. Mind cacsamó-balott volt. ami meggyőzőbben beszél az itteni irodalomkultúra hiányáról. Ez még most is megvan, hisz csak nemrég szűnt meg két lapunk, a Világosság és a Nemzeti Kultúra. Az Akadémia Figyelője pedig most haladok. Ugy-hogy jelenleg csak három folyóiratunk van: a Kassai Új Élet, a Magyar Írás és a Magyar Minerva. A politikai sérítő terén jobb a helyzet, hisz 8 napilap mellett, közel 50 hetilapunk van.

Sok kezdeményezés és kevés eredmény jellemzi az írók rendjét is. Több kísérlet történt megszervezésükre, ezek azonban mindig kudarcra végeztek. Az első még 1920-ban, amikor a Mátyusföldi Lapok összefogása a jelentkező költőket. Bár ez a kisméretű kezdeményezés hamar elaludt, mégis 6 évig kellett várni az újabb kísérletezésre, amikor 1926-ban a magyar hírlapírók szindikátusa írói alosztályt létesített. Formai sikere volt ennek az összefogásnak, azonban az írói rend viszonyai olyan ziláltak voltak, hogy a működése a lehetetlenségig lett volna határos. A szlovenszko írók ugyanis nem művészi, irodalmi alapon szervezkednek, hanem világnézeti, párt- és személypolitikai érdekek szerint éreznek együtt.

A bal és jobb oldali szavakba burkolt nem irodalmi érdekek (talmai írók) miatt nem tud rendeződni az írói rend, pedig 1927-ben a Kazinczy Társaság, 1930-ban a Szentiványi Kuria, 1931-ben a Cseh-szlovákiai Magyar Tudományos és Művészeti Társaság próbálta meg. Az öt kezdeményezés után, a

hatodik, az Irodalmi Szövetség most haladok. Ugyhogy 1935-ben a sok fáradozás ellenére Sziklay Ferenc megállapíthatta, hogy az irodalmi élet nem tudott eddig egyöntetűen és a kisebbségi társadalmat dokumentálón kialakulni.

A folyóirat-kultúra mellett, amelyről már beszéltünk, az irodalmiság másik tényezője a könyvkiadás is sok kísérletet szenvedett keresztül. 3 könyvkiadó létesült a szlovenszko magyar könyv biztosítására, abból még működik egy: a Kazinczy Lapkiadó. A múlt évben két nagy szabású könyvkiadás akart gondoskodni sorsáról, de ez nem mutatott fel meggyőzőbb eredményt.

Mert a szlovenszko irodalmi termelés gyenge. Erről beszél a bibliográfia is, amely szerint 1935 végéig alig kétezer magyar sajtótermék jelent meg Cseh-szlovákiában. Erdélyben átlagban 3 év alatt jelenik meg ennyi. Es még ez a csekély szám is évről-évre zuhan. 1929-ben pl. 153 magyar sajtótermék jelent meg, 1934-ben csak 134. 1929-től az évi könyvtermelés ilyen volt: 153, 146, 123, 163, 126, 137. Hat év termelése csak 847.

Ha műfaji szempontból vesszük ezt a számot, az irodalmi termelés még jobban eltorpult, mert az az évi termelésnek alig 1/5-ét teszi ki. 1932-ben pl. 126 könyv jelent meg. Ebből azonban csak 21 volt eredeti munka 21-ből 8 verskötet volt. 4 szindarab, 9 pedig néhány ivnyi szépróza. Tudományos könyv ebben az évben nem jelent meg.

A tudomány állapota nagyon elhanyagolt nálunk. Nemzeti tudományainknak csak egy-két idősebb műkedvelője van, szakembere nincs.

A könyvpolitika az irodalomra is rávetíti árnyékát, arra az irodalomra, amely kezdeti kipróbásától nem nagy utat tett meg a létező irodalmiság felé. Csak tapogatózik és harcol azzal a rémme, amit szlovenszkoiségnek neveznek, és ami egyelőre kevés erőt és hisz tehetséget is lefőröl.

Szatkó 1923-ban azt írta, hogy Szlovenszko nincs irodalma. Ez a megállapítás sokban meg ma is érvényes. Csak írc-

igazi szegényembernek sem kellene pironkodni a koldus jelző miatt. A közsegítésre szoruló egyénekről katasztert kellene készíteni. A város községe az eddig a koldusok kezébe kifizetett összegeket havi vagy évi részletekben fizetné be a lévai jótékonyegyesületek delegáltjaiból alakított bizottság pénztárába, ahonnan a kataszterben nyilvántartott szegények rendszeresen megkapnák a támogatást. Jótékony egyesületeinkben annyi a nemesszívű hölgy, hogy egypáran felválta szivesen vállalnák ennek a városi szociális ügyosztálynak az adminisztrálását, így az külön kiadásba nem kerülne. A falusi lakosságnak hasonló módon kellene segíteni a koldusait,

amint azt némely lévaideki községben az egyházi belmissziós munka keretében már be is vezették dicséretes módon.

Nem látunk megoldhatónak olyan ügyet, amelyhez nem fogunk hozzá. A kolduskérdés rendezését is meg kell kezdeni valakinek. A kereskedők a legnagyobb pártolói ennek a tervnek, kezdjék meg ők. A Kereskedelmi Csarnok hívja össze egy anélkül a jótékony egyesületeket a meglátjuk, hogy társadalmi uton meg fogjuk tudni oldani azt a kérdést, amelyhez a hatóság úgy látja, azért, mert nem rendelkezik erre a célra munkaerővel.

ink vannak, akik azonban nem tudnak irodalmi életet teremteni.

Első sorban a líra mutat fel költőket, akik, ha itt-ott középtehetségek is, mégis fel tudnak emelkedni az irodalom vonaláig. Mécs Lászlót kell említeni, akit egyforma lelkesedéssel olvas és értékelt minden ország magyarsága. Már csak szlovenzszoiki viszonylatban ismertek Vozári Dzsó, Szemes Erssi, Győry. A szlovenzszoiki lírának határozott pozitívuma az, hogy életszerűvé tette a szociális problémákat. A szociális, humanista áramlatra egész idegrendszerével reagált; társadalmi és irodalmi konvenciók nélkül nyult a mai társadalomhoz és anomáliáihoz és azt az új demokratikus szemléleten keresztül nézte. Az egyetemes magyar irodalomban még az u. n. baloldali írók sem jutottak ilyen reális szemlélethez.

A szociális szemlélet mellett a tájékozott és tájproblémák felfedezésében hoztak újat, amit pl. a magyarországi írók csak most kezdenek el.

Ugyanezekkel az élményekkel próbálkoztak még a szlovenzszoiki epika is, de kiforratlansága miatt még a hazai viszonylatokban sem tudott nevet vívni magának. Számban is kevesebb epikusunk van, akik közül Tamás Mihály és Darkó István az ismertebbek.

Dramáról nem lehet beszélni.

A kulturális helyzet fontos tényezőjéről és alakítójáról itt nem szólnunk, mert erről külön előadás lesz.

Az előadott adatok nyomán valószínűleg nem alakult ki megnyugtató következtetés senkiben sem. Összefoglalva, nem bízható a kép, mert: 1. a nemzeti műveltségben nagy hiányok mutatkoznak, 2. ezzel szemben a népvélelés nem eléggé intenzív, 3. a kultúra hordozói közül sem a folyóiratnak, sem a könyvnek, sem az irodalomnak nincs szabályos fejlődése.

A szlovenzszoiki magyar nép műveltsége csak és ezt nem állítja meg a törvényes népművelő szerv az iskola sem, mert az szintén apadóban van. Pedig a kultúrára most fokozottabb mértékben van szüksége a magyar népnak. Mert nagy fokban megcsökkenett biológiai ereje, népesedése nem teszik a magyar népiség északi végvárává. A roppant szláv tenger nyomását és beolvasztó erejét csak kiváló kulturális állapotunk teheti számunkra semlegesé. Ettől függ, hogy végvár vagyunk-e tulajdonképpen, vagy pedig közveitő hid.

(Vége.)

FELHÍVÁS

a magyar tanítókhöz és az iskolák mellett működő szülői társulatokhoz

Pozsony és környéke magyar iskolái szülői társulatainak szövetsége a Rádíojournal meghívására a csehszlovákiai magyar rádió útján „Szülők iskolája” címen előadás-sorozatot tart. Ezek az előadások december 9-én (szerdán) kezdődnek s bezárólag 1937. február 3-ig tartanak, minden hét szerdai napján a pozsonyi és besztercebányai állomások hullámhosszain, délután 18 órai kezdettel.

A Szövetség ezen előadásaival alkalmat nyújt köztársaságunk minden magyar iskolájával megalakult szülői társulatoknak, illetve az ő révükön a magyar szülőknak, hogy a

lelkész „ugrott be”, aki „Ady és mi” címen nagy figyelem közepette beszélt Adyról, mint a „bűnbánat prófétájáról”. Azt mondta az előadó többek között, hogy aki igazán meg akarja ismerni a „magyar ember tragédiáját” és a magyar nép történelmi arcát, hallgassa végig Ady magyar sorsot siró jeremiádjait. Megállapította, hogyha a magyarsággal közös sorsot viselő, ezer év óta egy földön élő országra népek, így legközelebből a szlovák nép félreismerie volna a magyar nép és a magyar történelem igazi arcát, Ady költészetén át, háttérből reá néz egy verejtékes, elkinzott emberorca: a magyar nép történelmi arca. Ady magyaroknak és szlovákoknak, szerzőknek és gyűlölködőknek egyaránt megmutatja egy cseredés par vádlottjának az arcát. A szlovák költők azért szerették meg Adyt, mert a lelkük Ady írásában megtalálta a saját népük sirását, a sebetek gyógyító, testvériséget hívó magyar bűnbánatot. Aki Ady költészetén keresztül néz a magyar nép emberarcába, az tanul igazi felismerést, szánalmat és megértést és a jövő nézve több szeretetet. Én szeretném — mondja befejezéssel az előadó —, ha az új szlovák költészet Ady költészetén át ebbe az emberarcba tekintene bele és akkor megnyílna a tekintete és testvéri kezfogásra nyúlna ki a keze. Én akkor ennek a földnek minden emberzive eltudná szuttogni Adyknak, a megbékült költőnek elhaló sóhaját: M: és utolsó óráim mindenkit szeretek, Ámen.

A nagy és díszes közönség, amelynek sorában ott láttuk a szlovák társadalom reprezentánsait is, meleg tapsokkal adózott az előadásokért.

A Lévai Járási Magyar Közművelődési Testület

szerdai népművelői estjén dr. Borka Géza, a komáromi magyar főgimnázium tanára tartott érdekes ismertető előadást a szlovák-magyar kulturális viszonyokról. Széles vonásokban ismertette az okokat, amelyek a szlovák nyelv és az irodalom kialakulását és fejlődését elnyomták. Elsősorban a kor egyházi és hivatalos nyelve, a latin volt az, majd később a cseh nyelv, amelynek hangján szólaltatták meg a szlovákok irodalmát is.

Mintegy száz éve annak, hogy Bernolák megindította a szlovák irodalmi nyelv életrekelését és ma már egyes szlovák irodalmi alkotások európai értékre emelkedtek. Dr. Borka Géza előadásán során bemutatott több jelesebb szlovák költőt, ismertette azok működését és az előadás illusztrálásánál szlovák költeményeket magyar fordításban szavalt igen hatásoosan Boleman Iván. E költemények nagyobb részét dr. Borka Géza fordította. Az előadó egyes költeményekben kimutatta a magyar költők hatását s főként Ady költészetének hatását ismertette, aki már költeményeiben is azt hirdette, hogy nincs külön szlovák bánat és magyar bánat, mert

húzen a szlovák és a magyar nép sorsa haldan egy volt.

Ady költészetét a szlovákok között a legnagyobb benyomást dr. Emil Bohuslav Lutáć, a tehetséges szlovák költőre gyakorolta, aki Adyt szlovákra is lefordította és egyik legnagyobb barátja és propagálója a szlovák-magyar kulturális viszonyok.

Megállapította az előadó, hogy a szlovák és magyar kultúrcsere kölcsönösen megkezdődött. A szlovák ifjúság igen érdekli a magyar irodalom iránt és hasonló érdeklődés mutatkozik a magyarság köreiből is és nem csak itt Szlovénzskóban, hanem még Budapesten is, a szlovák irodalmi alkotások iránt, minek következtében egymásután jelennek meg a fordítások, örvendtes bizonyítékul annak, hogy az ezer év óta együtt élő két nép lelkileg is egymásra fog találni egymás irodalmának megismerésén keresztül.

Mivel dr. Emil Bohuslav Lutáć az utolsó órákban táviratban jelentette be, hogy közbejött akadály miatt nem jelenhet meg előadásának megtartására, azért a rendezőség felkérésére Studý Nindor, lévai ref. segéd-

A kisebbségi kérdés mai állása

(4)

Ezek alapján most már méltán felvetődhetik a kérdés, hogy mik lehetnek a kisebbségi jogvédelem fejlődésének útjai és a kisebbségi kérdés megoldásának lehetőségei?

A mai világt politikai és gazdasági viszonyok között nehezen remélhető, hogy a kisebbségi kérdés a közeljövőben napirendre kerüljön a Nemzetek Szövetségénél s így a kérdés megoldása az illető államok igazságosságán és a kisebbségek magatartásán, tehát belső törvényhozási uton kellene, hogy muljék. De kevés kiállítás van arra, hogy ez bekövetkezzék, ha csak külpolitikai viszonyok nem teszik ezt szükségessé. Ez a megoldás különben sem volna rendezése a problémának, már azért sem, mivel az államok előnyben lévén a kisebbségekkel szemben, nem nyújtanak azt a maximumot, ami a kisebbségek szabad politikai, gazdasági és kulturális fejlődéséhez elengedhetetlenül szükséges volna. A kisebbségek mai gazdasági függősége és kiszolgáltatottsága ugyanis az esetleges kulturális engedményeket teljesen illuzórikussá tenné, márpedig gazdasági élettelenség nélkül nincs kulturális élettelenség sem. A kisebbségi kérdés nemcsak a jog és

etika kérdése, hanem tulajdonképpen szociális kérdés is, mely a legszorosabb összefüggésben van a gazdasági kérdésekkel. Ha már most ezzel kapcsolatban vizsgáljuk a problémát és annak megoldási lehetőségeit, látjuk, hogy a kérdés megoldása csak akkor lehetséges, ha adva vannak gazdasági előfeltételei. Mivel azonban a mai viszonyok között teljes lehetetlenség, hogy azokról a politikai és gazdasági előnyökről, amiket a kisebbségi adottságok a többségi nemzetnek nyújtanak, az önkéntesen lemondjon, vagyis ténylegesen és nem csak formailag egyenőgösítse a kisebbségeket, ki van zárva annak lehetősége, hogy a kérdés a mai viszonyok mellett véglegesen megoldást nyerjen. A jelenlegi adottságok figyelembe vételével a kisebbségvédelem hatátoasabbá tételére és a kérdés részleges megoldására kell törekedni.

Elsősorban is a kisebbségek védelmét ki kell venni a Nemzetek Szövetsége hatásköréből és egy bírói szervezetre, az Állandó Nemzetközi Bíróságra kell bízni. A mai hosszadalmas és nehézkes kisebbségvédelmi eljárás megkönnyítése végett el kell ismertetni a kisebbségek nemzetközi jogi alanyiságát, hogy

BERECZ KÁLMÁN-nak a járási magyar közművelődési testületben tartott előadásából.

ügyekben félként saját magát léphessenek fel államukkal szemben kontradiktórikus eljárás formájában. Ez maga után vonná azt, hogy ugy nemzetközi, mint belöldi viszonylatban a kisebbségeket, mint kollektívumokat s nem mint egyeseket illetné meg a kisebbségi jogok és védelem.

Ezzel egyidejűleg ki kell építeni a belöldi kisebbségi bíráskodás rendszerét, hogy a kisebbségek ügyükkel előbb belöldi bíróságokhoz forduljanak jogsegélyért és csak végső fórumon járulhassanak az Állandó Nemzetközi bírósághoz. Ezzel elérhető volna az, hogy a kérdés megszűnne politikai problémává lenni és tisztára jogkérdéssé válna. A belöldi bíráskodás előnye, hogy a bíróságok döntései végrehajthatók és kikényszeríthetők. A csehszlovák legfőbb bíróság gyakorlati és pártatlan ítélkezése kisebbségi ügyekben eddig is elismerésre méltó volt, úgy hogy meg lehet minden bizalmunk az iránt, hogy a jövőben is pártatlanul látná el tisztjét a kisebbségi bíróságok esetén.

Ami a kisebbségi kérdés megoldását illeti, ismételtén hangsúlyozom, hogy a kisebbségi kérdést véglegesen megoldani nem lehet, mindaddig, míg kisebbségek vannak. A kérdést véglegesen csak a kisebbségek eltűnése oldhatná meg, de hogy ez a megoldási módszer ma el nem képzelhető, az természetes, történelmi az asszimiláció, vagy akár bármint más formában. Így csak egy részleges megoldási lehetőség marad hátra,

gyermeknevelést illetőleg értékes tanácsokra, utbaigazításokat nyerjenek.

A Szövetség eme akciója a megszervezés alatt lévő „Munkaközösség” első ténykedésének tekintendő.

Felkérjük ezért az egyes iskolák mellett megalkult szülői társulatokat, hogy a legnagyobb megértéssel tanúsítsák akcióikkal szemben, kövessenek el mindent, hogy a jelszót időben a szülők minél nagyobb számban hallgassák a Szövetség rádióelőadásait s ha van az iskolának rádiókészüléke, úgy kérjük az iskola vezetőségét annak átengedésére, ugyisint megfelelő tanterem átengedésére is. Nagyon célzerű és tanácsos lenne, ha az előadások meghallgatása után a megjelentek egymás között megbeszélnek a hallottakat, mert így szolgálnak igazán azt az ügyet, amely a szülői társulatok egyik legfontosabb feladat.

Kérjük egyben előadásaink hallgatóságára is, közölik velünk írásban, vajjon a hallott előadások érdekelték-e és milyen mértékben, mi az elhangzott problémával kap-

csolatban a véleményük, -- s ha valakinek volna valami kérdése valójára, szeretne valami nevelési kérdésben vagy gyermek-egészségügyi kérdésben utbaigazítást, tanácsot nyerni, úgy forduljon írásban, (levél vagy levelezőlapon) a Radiojournal vezetőségéhez, Bratislava-Pozsony, s Szövetségünk vezetője az 1937 február 3-án tartandó előadásainak keretében a kérdésekre, szakemberek véleménye alapján, felelni fog.

Kérjük a kérdéseket minél előbb beküldeni, hogy azok feldolgozására megfelelő idő álljon rendelkezésünkre.

Az előadások sorrendje: 1936 december 9. Fizély Imre, a Szövetség elnöke: Mi a célunk a Szülők Iskolájával? — Dec. 16 dr. Limbacher Rezsóné, a Szülők Iskolája vezetője: A családi nevelés hibái. — Dec. 23. Dr. Limbacher Zausz, gyermekorvos: Hogyan védjük gyermekeink egészségét? — Dec. 30. Sörösné, Gaál Edit, polg. isk. tanárnő: Iskola és szülői ház. — 1937. január 6. Dr. Csáder Mihály, orvos: Gyermekeink érszerű orvoslása. — Jan. 13. Dr. Korai Lajos, orvos: Nevelés pontosságára, rendre,

engedelemre. — Jan. 20. Végh Ferenc, kanonok, tan. képz. int. igazgató: Az ifjúság erkölcsi tisztaságára való nevelése. — Jan. 27. Tárnok Gyula, ref. lelkész: Hogyan akadályozhatjuk meg a szülői ház és az iskola a gyermek eltévéltyéseket? — Febr. 3. Fizély Imre: Záró-előadás keretén belül válaszol a beérkezett kérdésekre.

Nagyobb számú tanácskérés esetén a válaszokat egy még későbbben megállapítandó napon fogjuk a csehszlovákiai rádió útján közölni.

A garmvölgyi gazdák figyelmébe!

A mezőgazdasági termelésben használt gépek között a cséplőgépek a legveszélyesebbek, mert ezek körül fordul elő a legtöbb baleset. A szlovénközi mezőgazdasági Balesetbiztosító intézet statisztikája szerint 1920—1929-ben az összes balesetek 12,55%-a a cséplőgépeknél adta elő magát. Ha azonban kizárólag a gépeknél előállt baleseteket vesszük figyelembe, ez esetben a cséplőgépek körüli balesetek az előbbieket 52,54%-át teszik. A cséplőgépek ez az elsősege kétség-telenül tisztelatre méltó!

Egy további veszélyes gép a szecskavágó, ez azonban az összes balesetek 4,43%-a és a gépbalesetek 18,55%-ával messze mögötte marad a cséplőgépeknek.

Kezemben van a cséplőgépeknél az 1932—1933 években előfordult balesetek statisztikája. Ezen 2 évben 322, a cséplőgépeknél előfordult balesetet jelentettek be. Ha az 1920—1929 évtizedben ezek száma 1011 volt, akét utóbbi évben előfordult 322 baleset határozott rosszabbodást jelent.

A cséplőgépek körüli balesetek legszomorúbb fejezete a dobba való esés. Ezek 12,11%-ot tesznek ki és gyakran halállal, leginkább azonban 60—70%-os rokkantsággal végződnek, a kar vagy láb elvesztése következtében. Pedig ezen balesetek legnagyobb részét egyszerű biztonsági berendezésekkel és a munka jobb megszervezésével el lehetne kerülni. A dobba leginkább az adogatók esnek bele, akiknek az a feladata, hogy a kévétet feloldják és az etetők részére előkészítsék. Ezt a látszólag könnyű és községes munkát rendszerint fiatal nőknek osztják ki. Pedig ezek a munkától és forró-ságtól eltikkadva, a munka ütemétől izgatottan, a portól elvakítva, a széjjelszort kévétet-kötelek és szalma közepette, igen gyakran alkalmatlan munkaruhában, a vibráló asztalon tulajdonképpen sirjuk valóban dolgoznak. Községtől sokszor oda nem való tréfákra ösztönzi az etetőköt, mely tréfák legtöbbször nem várt szomorú következménynek járnak. Némelykor a kévétet a kocsiroló lerakó legény is durva tréfát üt és egy jól célzott kévével a leányt az asztalról lelkei a dobba.

A balesetek egy további tekintélyes csoportját a cséplőgép szállítása szolgáltatja. Ezek legnagyobb részét könnyebb, rövidebb következményekkel járnak, ámbar közöttük sem hiányoznak a halálos végű balesetek, azonban a könnyebb következményűek számukkal kiegyensúlyozzák a statisztikát, úgy-hogy ezek a balesetveszély egy közepes csoportját alkotják. Az 1932—1933 évben számuk 13,04% volt.

Kérjük, vajjon kell-e a gépsziját csak a gép mozgása közben feldobni? Igaz ugyan, hogy így cselekszenek sok ezren, azonban nálunk az elmult 2 évben erre 16 ember törtört kezekkel és ujjakkal fizetett rá. Ehhez még 13 olyan személyt kell hozzászámítani, akiket a gép körüli munkáknál a gépszij kapott el.

A balesetek további csoportját alkotják a gépasztalról, létráról, kazalról való esések, az etetők készrűlései, a gép előkészítésénél és javításánál előforduló balesetek, az etetők zsemserűlései, a motor indításánál történő sérülések és végre nagy serege a szalmával, szöggel, faszalkával, tüskével, villával, gereblyével és egyébben történt kisebb sérülések.

Azért teljesen érthető, ha a cséplőgé-

Kérelem az inségakció támogatására!

Ugy, amint a gazdasági válság elmult éveiben, az idén is több száz család szorul közsegélyre.

Ujlag felkérme a város közönségét, hogy mindenki tehetsége szerint igyekezzék az inségakció sikerének biztosítására.

A munkaképes egyéneknek munkaal-kalmat akarunk biztosítani, a munkaképtelen és elaggott szegényeket pedig természetbeni adományokkal és kisebb pénzsegéllyel kívánjuk támogatni.

Tudom, hogy a város közönsége áldozatkész és különféle jótékonyágu és népjóléti intézményeket tart fenn ön-

1 százalék járulék 15—20 ezer Kč-ig terjedő adóköteles jövedelem után

1 1/2	"	"	20—30	"	"	"	"	"	"
2	"	"	30—50	"	"	"	"	"	"
2 1/2	"	"	50—75	"	"	"	"	"	"
3	"	"	75—100	"	"	"	"	"	"
4	"	"	100 ezer Kč-án felüli	"	"	"	"	"	"

Az inségjárulékot a városi pénztár, Városház I. emelet 11. sz. a. veszi át és hirlapilag nyugtatja.

Külön egyenkénti felhívást nem bocsátunk ki, ismételten felkérek azonban mindenkit, hogy hozzájárulásával

erejéből, tudom azt is, hogy nemesen és szociálisan gondolkodó közönségünk körében a magánjótékonyág igen kiterjedt. Mindamellet felkérek mindenkit, hogy támogassa inségakciókat és így tegye lehetővé a legszegényebbek és legszerencsétlenebbek nyomorának enyhítését!

A széleskörű társadalmi bizottság a multban az inségjáruléket mérvét az alábbi fokozatban állapította meg, kérem a nagyérdemű közönséget, hogy most is ezek szerint fizesse be az inségjárulékot:

biztosítsa az olyannyira szükséges és sürgős segítséget!

Léva, 1936. december 4.

ANTAL s. k.
városbíró.

amely legalább bizonyos tekintetben nyugalmi helyzetbe hozháná a kisebbségek ügyét s ez a kultúraönómia.

A kultúraönómia gondolata, amelyet eddig csak Észtországban valósítottak meg gyakorlatban, osztrák eredetű. A háboru előtti osztrák szociáldemokraták kultúraönómiaival akarták Ausztria nemzetiségi kérdését és főleg a mindjobban elmérgesedő cseh kérdést megoldani. A kultúraönómia jogilag nem territóriális, hanem személyi alapon felépített önkormányzat, amely mintegy az állam helyett végzi az illető kisebbség kulturális feladatait. Az ilyen személyi alapon szervezett önkormányzatnak az élcnye abban áll a területi öngazdálkodással szemben, hogy nem csak az egy bizonyos területen tömörült, hanem az egész államban szétszórta élő kisebbségeket foglalja össze. Működési hatásköre az illető kisebbség tanítészeteinek szervezésére, igazgatására és felügyeletére, továbbá minden kultúrfeladatnak elvégzésére van korlátozva. A kisebbségi önkormányzatokhoz való tartozást „nemzetiségi kataszterrel” állapították meg, amelybe az illető nemzetiség minden 18 éván felüli tagja felvéteheti magát szabad bevallás alapján. Ezzel a nemzetiséghez való tartozás az önmeghatározás elve alapján érvényesül. A kultúraönómia jelentősége abban nyilvánul, hogy a kisebbségi kérdésnek minden területi változás nélkül az állam keretein belül megoldását jelenti kulturális viszonylatban, teljes

önrendelkezési lehetőséget nyújtva az illető kisebbségnek kulturális feladatai elvégzésére. Tehát bizonyos mértékben, ha csak a kultúra terén is, kizárja az állam beavatkozását, illetve részvételt a kisebbség ügyeiben. Másik jelentősége, hogy a kisebbségek, mint közjogi személyek végerhetik kulturális feladataikat, mintegy hatósági jogot gyakorolva.

Szociális szempontból azonban a kultúraönómia csak félmegoldás. Ma, amikor az államok az elnemzetlenítés és nemzeti elnyomás eszközt a szociális elnyomásban látják, a kultúraönómia, mint a kulturális követelmények kielégítésének kifejezője, másodrendű kérdéssé válik, mivel nem biztosítja a kisebbségek fenmaradását az állam gazdasági elnyomásával szemben. Legfeljebb olyan kisebbségnek — mint Észtországban a németeknél és zsidóknál — amelyek gazdaságilag erősek és amelyekkel szemben az állam gazdasági nyomása kevésbé hatékony, jelentheti a kultúraönómia a problémának megoldását, minden esetben azonban még ezeknél sem teljesen.

A kisebbségek szabad politikai, gazdasági és kulturális fejlődését és nemzeti léte- nek kiélését egyedül csak a teljes politikai önkormányzat biztosíthatja, amely sokkal szélesebb önkormányzatot nyújt a kisebbség-eknek, mint a kultúraönómia, amennyiben törvényhozói és végrehajtói hatalmat, tehát önálló állami életet biztosít számukra.

(Vége.)

SPORT

Rovatvezető: B. Boros Béla

Léva vízisportja nagy fellendülés előtt áll

Vasárnap tartotta a Tenisz Szövetség évi közgyűlését Érsekújváron. A női ranglistán Szilassy Sári, a férfiakén dr. Czinte Károly és Nyáry Kálmán szerepelnek a lévai játékosok közül. Márkus Barnát és dr. Bányai Zoltánt szászvizsgálóknak, Schulcz Gyulát ellenőrné és dr. Weisz Lászlót választmányi tagnak választották meg.

Délután a Testnevelő Szövetség tartotta igazgató-tanácsi ülését Bárczy Oszkár elnökletével. Itt elhatározták, hogy az uszók országos táborozása és a bajnoksg július hónapban Léván kerül lebonyolításra, a Szövetség és az LTE közösen rendezésében.

Az atletikai Szövetségnek Kassán volt közgyűlése. Ezen az LTE-t Révay István képviselte. A Szövetség közgyűlése elismeréssel nyilatkozott az LTE atletikai szakosztályáról és különösen kiemelte Budaváry László szakosztályvezető érdemeit. A választmányba Borost és Budaváryt választották be Léváról.

A Déli-kerület értekezletén az LTE részéről Vas ügyvezető elnök, Burkó intéző és Boros vetek részt. Az LTE sereglőit 20 pontban ismertették a következőkben: Medovics átigazolása és a 600 K letét vissza nem fizetése. Kuzsel átlépése az ESE-hez. Galánta-Párkány mérkőzés 30-ra való elismerése. LTE XI—Oroszai SC. mérkőzése, illetve a kerület által garantált utiköltség ki nem fizetése. Lempert kupamérkőzés Zseliz ellen, amelynek utiköltsége, tekintve, hogy Zseliz Kőbölkuton előzőleg kikapott és így a küzdelemből kiesett, még máig sincs elintézve. A farkasnegyedik költségvetés megterítése, mert a kerület úgy intézkedett, hogy Farkasd többet kap, ha Léván játszik, mintha Léva játszana ott. A tornóci mérkőzésen történt incidens, annak levezetését illetően. A zselizi pálya zárólása, illetve feloldása és az arról való kiértesítése az LTE-nek. LTE—Tardoskéd tavaszi mérkőzésének május 24-re való halasztása. A felmerült portköltségek külön megterítése, dacára a nagy adminisztrációs költségnek. Krnács igazolásának késői felterjesztése a Szövetséghez. Magyar Zoltánnak 5 hónapig tartó leigazolása. Nagy póstényi játékosnak játékengedélye a Tardoskéd—LTE mérkőzésre. A szövetségi igazolvány bélyegek ügye. A Déli-kerület intézőbizottságába az LTE képviselőjének jelölése, illetve annak el nem fogadása. Párkány—Tardoskéd mérkőzésnek 30-ra való igazolása.

Léva új vívóterme már elkészült a Kaszinó udvarán s LTE vívói nagyszámmal treniroznak benne Szarka vívómester vezetésével. Goldstein, Verő, Magyar, akik jelenleg nincsenek Nyitrahoz leigazolva, a jövőben, hogyha a Vívószövetség is beleegyezik, az LTE színeiben fognak versenyezni, miáltal az LTE-nek lesz Szlovénia és a legerősebb kardscapata, mely az országos bajnokság eldöntésébe is bele fog szólni.

Vasárnaponként az LTE téli sport szakosztályai sikárándulások rendez, melyeket Kern Aladár fog előkészíteni. Az érdeklődőket szívesen szolgál felvilágosítással, szombaton megkapja mindenholman a hójelentéseket.

A vízisport köréből. Az LTE vezetőségének sikerült Stahl Lajos tanárral megállapodnia, aki a berlini olimpiáson a csehszlovák uszók és a vízipólók tréner volt, hogy nyáron két héten keresztül trenirozni fogja az uszó és vízipólóscapatot, miáltal a lévai vízisport hatalmas lendületet fog nyerni.

Vadászati árverési hirdetés!

A tekovské-šarluhy-i (zseliezovcei járás) volt urbéreszek nyilvános szó- és írásbeli árverésen bérbeadják az urbéreszeknek Plavé Vozokany (vráblei járás) község határában fekvő s „Leved“ pusztának nevezett közös erdő és legelőterületen (400 kat. holdon) gyakorolható vadászati jogot.

A bérlet tartama 6 év: azaz 1937. évi február hó 1-től 1943. évi január 31-ig.

A kikiáltási ár 500 Ké (évi bérlet).

Bánatpénz 100 Ké.

Az árverés meg lesz tartva tekovské-šarluhy-i község házában 1936. évi december hó 15-én, délután 2 órakor.

Az árverési feltételek megtekinthetők a tekovské-šarluhy-i volt urbéreszek alulírott elnökénél és a zlatomoravcei járási hivatal erdészeti ügyosztályánál.

Tekovské Šarluhy, 1936 nov. 5.

Tóth Lajos (Harcsa) urb. elnök.

LÉVA VÁROS

Hirdetmény

Közhírré tétetik, hogy a város felmérésénél használt magassági tornyok elbontásából felmaradt fa alkatrészek nyilvános árverés útján eladásra kerülnek 1936 december hó 9-én, szerdán délután 3 órakor az új vágóhídon.

A faanyag a közbizáhid udvarán fekszik és az érdekeltek ott megtekinthetik.

Az anyag vagy teljes egészében adatik el vagy pedig ajánlatok szerint részletekben is, de mindég az egyfajta, egy mennyiségben lesz eladva.

Léva, 1936 december 2.

ANTAL s. k. városbiró.

APRÓ HIRDETÉSEK

Hirdetésekre való levélbeli érdeklődésekhöz kérünk válasza szolgáló levelezőlapot csatolni

Perfekt szlovák és magyar gép-és gyorsíró, urileány állást keres. Ajánlatokat fizetési feltételek megadásával a kiadóhivatal közvetít.

Nagyobb belvárosi ház két lakással, az egyik adoménese, nagy fronttal, mely üzletnek alkalmas, 460 öles telken, szép kerttel, raktárhelyiségekkel, eladó. Cim a kiadóban. Közvetítők díjazatnak. 813

Ladányi utca 25. számú ház nagy kerttel és udvarral eladó. Bővebbet Csuvara, Hurban utca 26. 1108

Üzlethelyiség kiadó Mártonfi u. 2. számú (Friedmann-féle) házban. Felvilágosítást az lzt. hírköztség irodája nyújt. 1183

Két utcai, egy udvari fürdőszobás modern lakás január 1-től kiadó. László u. 24. 1190

Karácsonyi ünnepekre élő dunai halakra előjegyzéseket elfogadunk! Kern Testvérek, Léva.

Egy szoba új házban kiadó. Vágóhid u. utca 2-a). 1191

Egyedülálló ház, kerttel, szoba, konyha, veranda, speiz azonnal kiadó. Ujtelep, Madách u. 25. 1192

Fekete fedeles hintó és kocsibuda eladó. Honvéd utca 38. 1194

Krumpli étkező, sárga 30 Ké, rózsza 35 Ké mm kapható Deutsch, Bati u. 24. 1195

Garage 6 m hosszúak, kiadók Moravcsik cégnél. Kerületi betegsegélyző mellett. 1198

Házilag savanyított vágmelléki káposztát Fischer Gézánál vegyünk. Mángorló utca. 1199

Modern 3 szobás lakás teljes komforttal különálló házban, azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 1201

OCCASIO

elsőrendű divatárúkbán rendkívül olcsón f. év december 1-től 31-ig. — Szives érdeklődést kér:

Blumenthal Jónás,
divatárúcég, Levicén—Léván.

Már három hét múlva lesz karácsony és Ön még nem csináltatta meg a

téli kabátját

Ne várjon tovább, mielőbb jöjjön az Ozmán téren levő műhelyembe és ott rendelje meg. Várok Önre!

Tisztelettel:

JAKUBICEK.

KUTFURÁSOKAT

vizszegény és fertőzött kutak mélyebb furását, egészséges és nagy vízmennyiségek feltárása céljából vállal.

SZIVATTYUKAT szállít, víztelepeket épít, ház, ivar és községek részére.

H. DRÖLL, TRNAVA.

Alapít. 1881

Dec. 9 és 10-én este 8 órakor

Az Apolló mozgó helyiségében

nagy görög-római BIRKOZÓVERSENY.

A nehéz atletikai szövetség utazó gárdája, a legjobb professionista birkozók mutatják be páros mérkőzésekben nagyog tudásukat és fejlett technikájukat. — A mérkőzésen résztvesz:

C Z Á J A

legendáshírű magyar birkozó bajnok,

ZPÉVÁCEK FRANTIŠEK

Európa bajnok,

SYKORA JENDA

Csehszlovákia középsúlyú bajnoka,

KIROLOFF A.

kozák birkozó, az u. n. orosz medve,

SAN DAROV GRECE

görög birkozó bajnok.

Várható Czajának és a csehszlovák bajnoknak, Frystenskynek a mérkőzése is. — Helyi jelentkezőket az esetleges részvételre a birkozóbizottság fogad el.

Közelebbit a plakátokon!

„AMERY“ tartós ondulációk - - - - Ké 25'—

„AMERY“ tartós gépvizhullámosítások Ké 15'—

A Prágai Tartósonduláló gépjárművel (kettős szisztém) készítenek.

CIMRE ÜGYELNI!

MOLNÁR

szalonban. — Postával szemben.

HANGOS APOLLO MOZGÓ
HETI MŰSORA:

December 6-án, vasárnap d. u. 2 és 4 óraker
SZENZACIÓS NÉPELŐADÁS!!
Megrendítő nagy bűnügyi dráma!

SING-SING ÁRNYAI

Főszereplők:
JACK HOLT, JEAN ARTHUR,
ALLEN JONKINS, Donald Cook
Néphelyárak.

Dec. 6-án, vasárnap este 6 és 8
órákor az idény nagy slágere!!!

A híres Mazurkát is felülmúló
mestermű. — Premier superfilm!

MARJA VALEVSKA

A maga nemében egyedülálló film,
mely könnyekig megható jeleneteivel,
élethű, drámai fordulataival, elsőrendű
művészeivel a legnagyobb filmmé-
dikálódott. Főszereplői:

MARIA ANDERGAST, ERNST
DUMKE, OLGA ČECHOVÁ,
PERER PETERSEN, H. SCHOTT

Paramount világhíradó a legújabb hí-
reket hozza. E heti tárgya: Károly ro-
mán király látogatása Prágában, Mad-
rid elleni támadások, stb. stb. —

December 7-én, hétfőn este 8 órákor, decem-
ber 8-án, kedden d. u. 4, este 6
és 8 órákor izgalmas, figyelmet
végig lekötő rendkívül változatos
K A L A N D O R F I L M !!

SANTA CRUZI HAJÓTÖRÖTTEK

Főszerepben:

IREN MEYENDORF,
VALERI INKIŠINOV,
H. SPEELMANN

Mesés eredeti természetfelvételek.
A délutáni előadás néphelyárakkal.

Dec. 11, 12 és 13-án, pénteken, szombaton
este 8, vasárnap este 6 és 8 órákor
az idény egyik legérdekesebb filmje,
a mai Bécs dramatikus freskói!

SILUETTEK

Rendezte Walter Reisch, a „Maska-
rade“ és „Episod“ híres rendezője.
Főszereplők:

LULI HOHENBEG, LISI HANDL,
FRED HENNINGS, Fritz Imhoff.

PARAMOUNT híradó a legújabb híreket hozza

December 12-én, szombaton este

DISZNÓTOROS VACSORA

a HEIMANN-féle vendéglőben!

• MINDEN HÁZNÁL •
VALÓDIO DIANA
SÓSORSZESZ LEGYEN

Karácsonyi meglepetés!

5% engedmény!

LINK, divatáruház.

szigoruan szabott árainkból 1936.
évi dec. hó 10-től dec. hó 31-ig.

STEINER

Levice—Léva
Báti utca 4. szám alatt
(Orient Kínóval szemben)

butorai jők és megbízhatók!

Pénzért teljes ellenértéket

WEINBERGER GÉZA

Elite divatáruházában kap

Női és férfiszövetek, selymek, pongyo-
la és pyjama flanelok, bársonyok, fe-
hőnemű anyagok, vászon és damaszt-
aruk nagy választékban.

CSAK KARÁCSONYHOZ:

- Angora Noppé 130 cm széles 26 K
- Angrolaine 70 cm széles 17 K
- Jesma-Angora 70 cm széles 12 K
- Kockás kelmék 70 cm széles 4-90 K

KEVÉS PÉNZÉRT

— SOKAT NYUJT
A TELEFUNKEN RADIO!

Ké
895'--

VIRTUOS
a mi hagyományunk
a tökéletes hang

Radio Central - Kern Testvérek

Alapított: 1881. ● áruházában, Léván. ● Alapított: 1881.

AZ ORIENT MOZGÓ MŰSORA

Dec. 6-án, va-
sárnap délután
2 és 4 órákor
GAÁL FRANCI
legjobb szerepe

PÉTER

December 6-án este 6 és 8
órákor utoljára a legújabb
HARRY PIEL-film

90 percig a haláltorkában

A film tele van szenzációk-
kal és idegfeszítő jelenetekkel

Dec. 7-én este 8 órákor és
dec. 8-án este 6 és 8 órákor
Maurice Chevalier
egyetlen filmje:

Folies Bergére

E pompás kiállítású revüfilm
felel meg az eddig látottakat

Dec. 8-án délután
2 és 4 órákor nagy
NÉPELŐADÁS!!!

FUTÓ ÁRNYAK

UDET világhírű
pilótának kalandjai

Dec. 9 és 10-én este 8 órákor
EDDIE CANTOR
legjobb amerikai komikus
nagyszerű szerepe:

F A T A MORGANA

Vigjáték bemutató!

Eladó: üvegajtó 75x220, dupla szárny-
ajtó 130x255 cm jutányos áron.
Cím a kiadóban.

Vágmelléki korai rózsá-

BURGONYA

nyári rózsaburgonya	Ké 50.— q
magnum bonum	Ké 40.— q
sárgaburgonya	Ké 38.— q
őszi rózsaburgonya	Ké 35.— q
házhoz szállítva kapható:	

ROSENBERG

cégnél. Levice, Szepessy utca 1.

ÉLŐ DUNAI HALAK KAPHATÓK

**Kirakatomban megláthatja,
Üzletemben meghallgathatja,
Otthon a lakásán kipróbálhatja**
költség és vételkötelezettség nélkül, a legmodernebb

**TANULÓ
FELVÉTELIK!**

Philips-Telefunken-Blaupunkt-Microphona Rádiókat

Kedvező részletfizetések
már Ké 50-től kezdve!

Régi rádióját előnyösen
becseréli!

RÁDIÓ KAISER, LEVICE-LÉVA

Tisztelettel értesitem Léva és vi-
déke n. é. közönségét, hogy a volt

MEDVEGY-féle

Korzó-cukrászdát
december 10-től átveszem.

A n. é. közönség szíves pártfogá-
sát kérve maradok teljes tisztelettel

Viktorin László
cukrász, Léva.

A legszebb karácsonyi

AJÁNDÉK EGY →

Kedvező fizetési feltételek!

*Kerékpárok, vadászati és ha-
lászati cikkek nagy választé-
kban!*

Baroska J.

Kálnai u. 3. LEVICE. Tel. 130.

Karácsonyi ruhavásár!

Nagy raktáram folytán, szabott áraimból
10%-kal áraimat leszállítom!

Használja ki ezen
előnyös bevásár-
lási alkalmat!

CSAK 10 NAPIG!

WEINBERGER

RUHAHÁZ, LEVICE—LÉVA.